

Grant Thornton informerer

Nr. 3/2023

Din samarbeidspartner innen revisjon, regnskap, skatt og rådgivning

Hei

Hvordan kan man vokse lønnsomt og samtidig skape en arbeidsplass som tiltrekker seg den riktige kompetansen?

Er det mulig å snakke varmt om myke verdier samtidig som man sikrer effektivitet i resultater og god prestasjonsledelse?

Hva skjer egentlig med arbeidsmarkedet når økonomien i landet endres slik den har gjort det siste året?

Jeg heter Line Jakobsen og kom til Grant Thornton 1. juni som HR Manager. Disse spørsmålene er noe av det som opptar meg mest om dagen. Vi forholder oss til kontinuerlige endringer, både i bransjen og i samfunnet for øvrig. Med dette følger noen utfordringer med å balansere det sikre, forutsigbare og stabile med det å hele tiden være attraktiv som arbeidsgiver.

I denne utgaven kan du lese om noen endringer som er aktuelle om dagen, blant annet hva som skjer med lønn når en arbeidsgiver går konkurs, endringer i arbeidsmiljølovens krav til arbeidsavtaler og digital svindel.

Mange av våre kunder opplever at det er krevende og kostbart å være compliant, oppdatert og proaktiv i forhold til sine ansatte. Grant Thornton kan nå også bistå med People and Culture-tjenester.

Hvis du vil vite mer om hvordan vi kan bistå din bedrift med vårt People and Culture Plug and Play-konsept, ta gjerne kontakt.

God lesning!

Line Jakobsen
Head of People & Culture
Grant Thornton Norge

Grant Thornton informerer

Utgitt i samarbeid med
DnR Kompetanse AS

Kontaktinformasjon Grant Thornton

Grant Thornton Revisjon AS
Jan Møller
Kirkegata 15
N-0153 Oslo
tlf. 22 200 400
e-post: oslo@no.gt.com
www.grantthornton.no

Kontaktinformasjon DnR Kompetanse

DnR Kompetanse AS
Postboks 2914 Solli
N-0230 Oslo
tlf. 23 36 52 00
forlag@revisorforeningen.no

Redaksjon

Redaktør Alf Asklund
tlf. 40 20 43 10
alf.asklund@revisorforeningen.no

Redaksjonsutvalg

Rådgiver Paal Braanaas
Rådgiver Børge Busvold
Rådgiver Camilla Brunfelt
Rådgiver Signe Haakanes

Utgivelsesplan 2023

Nr. 1 - Onsdag 1. mars
Nr. 2 - Torsdag 1. juni
Nr. 3 - Torsdag 5. oktober
Nr. 4 - Onsdag 6. desember

Produksjon

Aksell AS

INNHold > 03 > 2023

- 4** Skatt ved salg av bolig
- 6** Merverdiavgift når du kjøper varer og tjenester fra utlandet
- 8** Når foretak er i økonomiske vansker etter statsstøtteregelverket
- 10** Kickstart jobbhverdagen med sunne vaner
- 12** Når arbeidsgiver går konkurs
- 13** Nedsettelse av aksjekapital
- 15** Aksjer i utenlandske selskaper
- 18** Strengere krav til tydeliggjøring i arbeidsavtaler
- 20** Gaveoverføring av aksjer utenom generasjonsskifte
- 21** Inkassoregister gir bedre økonomisk oversikt
- 23** Tollbehandlingen blir digital
- 24** Fremveksten av profesjonell, målrettet digital svindel
- 26** Notiser

Skatt ved salg av bolig

For å selge en bolig skattefritt må du ha minst ett års eier- og brukstid i løpet av de to siste årene før salget. Oppfyller du ikke kravene, må du betale skatt av gevinsten, men du får også fradrag ved eventuelt verdifall og tap. Det høres enkelt ut, men flere trår feil her.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Bruken må omfatte hele boligen

Begrepene brukstid og botid brukes om hverandre, men har samme innhold. Bruken av boligen må omfatte hele boligen. Du vil likevel godskrives brukstid selv om du leier ut deler av boligen til boligformål, forutsatt at utleien er skattefri. Det innebærer at du kan leie ut inntil halvdel av boligen beregnet ut fra utleieverdien og fortsatt selge hele boligen skattefritt.

Utleie – ikke til boligformål

Hvis du leier ut deler av boligen som kontor e.l. (ikke boligformål), vil imidlertid denne delen av boligen ikke omfattes av skattefritaket. Planlegger du salg av boligen, er derfor et godt råd å avslutte dette leieforholdet og ta i bruk det utleide arealet som del av egen bolig i minst ett år før salget. Dreier det seg om et hjemmekontor brukt i lønnet arbeid, anses du imidlertid å ha bodd også i denne delen av boligen.

Vilkåret om brukstid

Vilkåret om brukstid er at du skal ha brukt eiendommen i minst ett av de to siste årene før realisasjon. Det innebærer at du kan selge skattefritt selv ett år etter at du har fraflyttet boligen.

Brukshindring og brukstid

Er skattyter forhindret fra å benytte boligen, kan det skyldes en såkalt brukshindring som betyr at brukstid likevel kan opptjenes.

For å opparbeide brukstid må brukshindringen skyldes eiers arbeid eller eiers helsemessige situasjon eller lignende. Dette kan for eksempel være at boligeier av helsemessige årsaker må oppholde seg på et eldrecenter.

Det er et vilkår at skattyter har brukt boligen som sin faste bolig før flytting eller at skattyter er forhindret fra å flytte til den. Skattyter kan videre ikke ha vært kjent med brukshindringen ved ervervet av boligen.

Brukshindring for en av ektefellene

Når det foreligger en brukshindring som gjelder en av ektefellene, vil brukshindringen også gjelde for den andre ektefellen. Se nedenfor om liberale bestemmelser når det gjelder ektefeller.

Kan likevel leies ut

Legg merke til at om det først foreligger brukshindring, vil boligen kunne leies ut uten at et senere salg blir skattepliktig. Spørsmålet om skattemessig behandling av utleieinntekten, må avgjøres etter en vurdering av hva som er skattyters «egen bolig». Bor skattyter to steder, er det kun det stedet som anses som skattyters egen bolig som kan leies ut skattefritt, gitt at øvrige regler for fritaksbehandling er oppfylt.

Du kan i utgangspunktet ikke opparbeide brukstid i to boliger samtidig. Se likevel nedenfor om pendlerbolig.

Beregning av eier- og brukstid

Eiertid – starter ikke når budet blir akseptert

Eiertid starter fra tidspunktet du overtar boligen. Datoen vil normalt være avtalt, men må ellers avgjøres ut fra en vurdering av når du fikk overført det vesentlige av juridiske og faktiske eierbeføyelser (rettigheter). Tidspunktet for når du som kjøper fikk ditt bud akseptert, er altså ikke avgjørende for starttidspunktet for eiertiden.

Eiertiden avbrytes på det tidspunktet som først inntreffer av realisasjon eller avtale om realisasjon. Aksepterer du budet, er boligen realisert. Du vil etter dette tidspunkt ikke kunne opparbeide deg ytterligere eiertid selv om du avtaler kontraktsmøte på et senere tidspunkt eller avtaler et senere tidspunkt for overdragelse.

Brukstid – når boligen tas i bruk som din egen bolig

Brukstid starter ikke før du er blitt eier av boligen. Brukstid forutsetter ellers at du tar i bruk boligen som din egen bolig. Bor du et annet sted og pusser opp boligen før innflytting, medregnes dette ikke som brukstid. Med visse unntak kan du kun opparbeide brukstid for én bolig av gangen. Unntak gjelder for pendlerbolig og bolig på studiested.

Du opparbeider deg heller ikke brukstid etter at eiertiden er opphørt. Har du som selger av leiligheten akseptert kjøpers bud, vil din brukstid i perioden frem til overlevering til kjøper ikke medregnes som din brukstid.

For å selge en bolig skattefritt må du ha minst ett års eier- og brukstid i løpet av de to siste årene før salget.

Ut over det vil brukstiden avbrytes om du flytter fra boligen på et tidligere tidspunkt, typisk ved kjøp av ny bolig.

Brukstiden trenger ikke være sammenhengende, men må minst utgjøre tolv måneder i de to siste årene før realisasjon.

For både eier- og brukstid er det antall dager som avgjør.

Ektefeller kan oppfylle brukstid i flere boliger

I utgangspunktet er det kun eier som kan oppfylle brukstiden, men det er noen unntak. Av Skatte-ABC følger at ektefeller som bor hver for seg, opptjener brukstid i hver sin bolig, samtidig som de nyter godt av hverandres brukstid i den boligen den andre ektefellen bor i. Det følger videre at det er uten betydning om begge ektefellene er registrert bosatt i den ene boligen. Videre følger at det også er uten betydning hvem av ektefellene som eier boligene.

Det fremgår videre at begge ektefellene i tillegg på vanlig måte opptjener eier- og brukstid i pendlerbolig eller studentbolig som brukes bare av den ene ektefellen.

Ved separasjon eller skilsmisse vi den ektefellen som har flyttet ut av boligen, godskrives den andres brukstid. Det gjelder uavhengig av om den utflyttede ektefellen er eneier eller deleier, boligen selges med tap eller den utflyttede ektefellen flytter inn i egen fast bolig.

Pendlerbolig/bolig på studiestedet

Gevinst på pendlerbolig er skattefritt når de øvrige vilkårene for skattefritak er oppfylt. Skattyter vil da kunne opparbeide seg brukstid i to boliger. Forutsetningen er at boligen brukes i betydelig utstrekning. I tilfeller hvor pendlerboligen leies ut, begrenses skattefritaket ved salg til den forholdsmessige delen som skattyter har brukt som pendlerbolig, regnet etter utleieverdien.

En student som eier bolig på studiestedet, kan videre opparbeide brukstid uavhengig av hvor han er registrert bosatt.

Adgang til å tilpasse seg reglene

Eier- og brukstid er krav som har en klar retts teknisk avgrensning. For å oppfylle kravet må du bo i boligen. Slike regler er det adgang til å til-

passe seg uten at det anses om en omgåelse. Du har derfor adgang til å flytte til en bolig du eier, for å oppfylle kravet til brukstid, og deretter selge skattefritt. Det samme gjelder når du har et verdifall og flytter fra boligen for å oppnå tapsfradrag. Det er imidlertid et viktig poeng: flyttingen må være en realitet. Det er ikke tilstrekkelig å melde flyttingen i Folkeregisteret. Skattyter må være forberedt på å fremlegge dokumentasjon for brukstiden.

En praktisk løsning ved verdifall på boligen er at den leies ut minst et år før salg.

I Torvik-utvalget (NOU 2022:20 «Et helhetlig skattesystem») er tilpasningsmulighetene og de uheldige terskelvirkningene av dagens regler nærmere drøftet. Det er blant annet foreslått å innføre en botidsmodell som tar hensyn til botiden i flere enn ett av de to siste årene, og å skattelege gevinsten forholdsmessig i henhold til botid. Det er videre foreslått å fjerne muligheten for å opparbeide seg brukstid på pendlerboliger. Forslaget til endringer i boligbeskatningsreglene er imidlertid omstridt, og det er usikkert om forslaget vil få politisk flertall.

Når du kjøper varer og tjenester fra utlandet, må du noen ganger betale avgiften selv. Andre ganger må den utenlandske selgeren betale avgiften for deg.

Merverdiavgift når du kjøper varer og tjenester fra utlandet

I denne artikkelen kan du lese om hvordan merverdiavgift blir beregnet ved kjøp av varer og tjenester fra utlandet. Når må du betale avgiften selv, og når er det den utenlandske selgeren som betaler avgiften for deg?

Rådgiver avgift
Camilla Brunfelt,
Revisorforeningen

Når du kjøper varer og tjenester fra utlandet, må du betale norsk merverdiavgift. Reglene på dette området er betydelig endret de siste årene.

Har du vært på handletur i utlandet, kan du ta med deg varer opp til en verdigrænse uten å betale toll og merverdiavgift. Det er egne kvoter for blant annet alkohol, tobakk, kjøtt og ost. Hva du kan ta med deg uten å betale avgifter som såkalt reisegods, vil ikke bli behandlet ytterligere her. Denne artikkelen dreier seg om norske forbrukere som for eksempel fra egen mobil, PC eller annen nettløsning kjøper varer og tjenester fra utlandet.

Innførsel av varer og tjenester

Fordi Norge ikke er med i EU, skal alle varer som kommer inn i landet kontrolleres ved grensen. Ved grensekontrollen avgjøres blant annet hva som skal betales i toll og avgifter for å ta varene inn i landet. For tjenester har vi ikke tilsvarende system. Tjenestene krysser ikke grensen fysisk og det kan derfor ikke foretas samme type kontroll som for de fysiske varene. Lenge var det ingen avgift på tjenester privatpersoner kjøpte fra utlandet, men parallelt med at muligheten for å kjøpe tjenester digitalt har økt i omfang, har reglene på dette området blitt skjerpet.

VOEC-ordningen

Fra første januar 2023 er det avgiftsplikt i Norge på alle varer og tjenester som kjøpes fra utlandet. Ved kjøp av varer av lav verdi og ved kjøp av tjenester, er det den utenlandske selgeren som skal oppkreve

og betale inn merverdiavgiftsbeløpet. Dette skjer gjennom den såkalte VOEC-ordningen (VAT on e-Commerce).

VOEC-ordningen er en forenklet registreringsordning for utenlandske tilbydere. Ordningen kan brukes av utenlandske selskaper som selger elektroniske tjenester eller andre fjernleverbare tjenester til norske forbrukere, eller varer av lav verdi til norske forbrukere. Ordningen benyttes også ved salg til andre i Norge som ikke er næringsdrivende i Norge, som for eksempel ulike organisasjoner. VOEC-ordningen gjelder derimot ikke ved omsetning til næringsdrivende. Er det et foretak eller en næringsdrivende som handler fra utlandet, er det bestemmelsene om omvendt avgiftsplikt som gjelder. Den næringsdrivende beregner avgiften selv ved såkalt snudd avregning.

VOEC-ordningen ble etablert i 2011 og har vært utvidet to ganger, i 2022 og senest i januar 2023.

Kjøp av elektroniske tjenester fra utlandet har vært avgiftspliktig fra 2011

Ved kjøp av elektroniske tjenester fra utlandet har norske forbrukere betalt merverdiavgift siden 1. juli 2011. Da fikk vi VOEC-ordningen som i første omgang bare omfattet utenlandske tilbydere av *elektroniske* tjenester til norske forbrukere.

Hva er en elektronisk tjeneste?

Elektroniske tjenester kjennetegnes ved at det er tjenester som leveres over internett eller annet elektronisk nett og som ikke kan anskaffes uten informasjonsteknologi. I tillegg skal leveringen av tjenesten i hovedsak være automatisert. Du kjøper elektroniske tjenester når du for eksempel strømmer musikk eller laster ned film eller spill. Tjenesten leveres over nett, er avhengig av informasjonsteknologi og leveringen er hovedsakelig automatisert.

Spesielt om elektroniske kommunikasjons-tjenester

En undergruppe av de elektroniske tjenestene er elektroniske kommunikasjons-tjenester. Det kan for eksempel være fasttelefon, mobiltelefon, internettilgang, bredbånd og bredbåndstelefon. Elektroniske kommunikasjons-tjenester levert til norske forbrukere ble avgiftspliktig allerede i 2004.

Det norske merverdiavgiftssystemet bygger på destinasjonsprinsippet, noe som innebærer at varer og tjenester i utgangspunktet skal avgiftsbelegges i det landet de forbrukes. Elektroniske kommunikasjons-tjenester kan forbrukes over hele verden, for eksempel mobilabonnement ditt. Det ville være uheldig hvis leverandør måtte beregne avgift i de ulike landene du benytter telefonen i.

For denne type tjenester er derfor avgiftplikten knyttet opp mot hvor operatør leverer tjenesten fra. Har operatør fast terminal i Norge, er den avgiftspliktig i Norge. Er terminaler derimot plassert utenfor Norge, hviler avgiftplikten på utlandet.

VOEC-ordningen ble utvidet i 2022

1. april 2020 ble VOEC-ordningen utvidet til også å omfatte utenlandske tilbydere som leverer og innfører varer med lav verdi (under 3000 kroner) til privatpersoner i Norge. Ordningen gjelder likevel ikke for kjøp fra utlandet av næringsmidler, alkoholholdige drikkevarer, tobakkvarer og varer som krever innførselstillatelse. For denne typen varer må forbrukeren betale avgiften selv.

350-kronersgrensen

Med dette ble 350-kronersgrensen fjernet for alle varer og du kan ikke lenger kjøpe varer fra utlandet uten at det blir beregnet norsk moms. I en periode har det likevel vært en overgangsordning, som gjør at varer under 350 kroner er fritatt fra deklarasjonsplikten. Overgangsordningen kan i praksis ha ført til at det ikke har blitt betalt merverdiavgift ved innførsel av varer til en verdi under kr 350, men i den senere tid har det vært økt kontroll og oppmerksomhet om avgiftsplikt fra første krone. Ordningen med deklarasjonsfritak skal avvikes 1. januar 2024.

VOEC-ordningen utvidet igjen i 2023

Første januar 2023 ble VOEC-ordningen utvidet igjen, nå med tilbydere av fjernleverbare tjenester. Med det er det ikke lenger bare elektroniske tjenester, herunder elektroniske kommunikasjons-tjenester som er avgiftspliktige i Norge, men alle fjernleverbare tjenester.

Hva er en fjernleverbar tjeneste?

Med fjernleverbar tjeneste menes en tjeneste du ikke kjøper fysisk i utlandet og får levert i utlandet, men en tjeneste som blir levert til deg over avstand.

Å spise på restaurant i utlandet, gå på kino i utlandet eller overnatte på hotell er typiske tjenester som ikke er fjernleverbare. Tjenestene blir fysisk levert der kunden befinner seg, og egner seg ikke for å leveres over avstand. Det er derfor ikke noen tvil om at du må betale utenlandsk moms når du kjøper denne typen tjenester i utlandet.

Kjøper du en fjernleverbar tjeneste fra utlandet, betaler du normalt sett ikke moms i utlandet og det skal derfor beregnes norsk moms.

Typiske fjernleverbare tjenester er strømming av musikk, nedlasting av filmer og tilgang til ulike spill. Her laster du ned tjenesten på mobil, nettbrett eller annet medium, og får tilgang til tjenesten uavhengig av hvor du fysisk befinner deg.

Også andre tjenester enn de som typisk leveres elektronisk, kan leveres over avstand. Eksempler på dette er juridisk bistand, arkitekt og andre konsulent-tjenester som for eksempel data support eller annen ulik form for bistand levert over telefon eller annen nettløsning.

Varer og tjenester som ikke går gjennom VOEC-ordningen

VOEC-ordningen gjelder for varer av lav verdi og for fjernleverbare tjenester. Kjøper du varer over verdigrensen (kr 3000) eller fra en tilbyder som ikke er VOEC-registrert, må du betale avgiften selv. Ved kjøp av slike varer, deklarerer du varen for tollvesenet og betaler for varen ved grensepassering. Alternativt kan speditøren gjøre dette for deg. Ved kjøp av fjernleverbare tjenester ►

påligger avgiftsplikten den utenlandske tilbyderen. Som forbruker har du foreløpig ingen plikt til å betale avgiften direkte til skatteetaten selv om den utenlandske tilbyderen ikke gjør det.

Skatteetaten har oversikt over alle tilbydere som er VOEC-registrert. Du kan dermed finne ut om den du handler med har registrert seg (bit.ly/44G6aKX).¹

¹ www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/avgifter/mva/utland/e-handel-voec/nettbutikker/

Oppsummert

Kjøper du varer og fjernleverbare tjenester fra utlandet, skal du betale norsk merverdiavgift. Om det er du eller selger som skal betale avgiften for deg, avhenger av hva du har kjøpt. For varer av lav verdi (under kr 3000) betaler du normalt merverdiavgift direkte til nettbutikken, som betaler inn merverdiavgiftsbeløpet for deg. For andre varer må du betale avgiftene selv, men dette ordnes gjerne av den som frakter

varen til deg. Kjøper du tjenester, er det den utenlandske tilbyderen som skal oppkreve og betale inn merverdiavgiftsbeløpet, og du trenger ikke foreta deg noe selv om denne ikke er VOEC-registrert.

Disse bestemmelsen gjelder når du kjøper noe som forbruker. Er du derimot næringsdrivende og kjøper noe til virksomheten, er det omvendt avgiftsplikt som gjelder.

Når foretak er i økonomiske vansker etter statsstøttereguleringen

Dersom et foretak er definert å være i økonomiske vansker etter statsstøttereguleringen, må det for eksempel beregne arbeidsgiveravgift etter høyeste sats og kan heller ikke søke om Skattefunn-midler. Det er fordi Norge etter EØS-avtalen ikke kan gi offentlig støtte til foretak i økonomiske vansker.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

I Norge gis om lag tre fjerdedeler av all offentlig støtte til bedrifter i form av skattefordeler. Dette omfatter bl.a. Skattefunn, differensiert arbeidsgiveravgift og fritak fra eller reduserte særavgifter.¹

Norge er forpliktet til å følge EØS-avtalens statsstøtteregulering som bl.a. forbyr å gi offentlig støtte til foretak i økonomiske vansker. Forståelsen av hva som menes med

¹ For en fullstendig oversikt over skatte- og avgiftsordninger som regnes som offentlig støtte, se www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/rapportering-og-bransjer/bransjer-med-egne-regler/offentlig-stotte/om-offentlig-stotte/

at et foretak er i økonomiske vansker, har endret seg flere ganger de tre-fire siste årene.

Utgangspunktet

Som foretak i økonomiske vansker menes foretak der mer enn halvparten av den tegnede aksjekapitalen (inkludert overkurs) eller selskapskapitalen (ANS mv.), er tapt som følge av underskudd.

Dette gjelder imidlertid ikke for små og mellomstore bedrifter de første tre årene etter foretaksregistrering av foretaket eller konsernet. De første tre årene kan man altså motta offentlig støtte selv om mer enn halve aksjekapitalen er tapt.

Merk at det nå er fastslått at overkurs regnes som tegnet kapital etter statsstøttereguleringen. Dersom foretaket har både udekket tap og bokført overkurs, er en enkel tilpasning til regelverket å skrive ned den bokførte overkursen mot tapet. Det er

ikke nødvendig å vedta dette i en generalforsamling, men det må være gjennomført i regnskapet for å bli hensyntatt.

Vurdering på selskaps- og konsernnivå

Det har tidligere vært usikkerhet om vurderingen skal skje på selskapsnivå eller på konsernnivå (gruppenivå). Svaret er begge deler. De EØS-rettslige begrepene «gruppe» og «undertaking» er i det vesentlige sammenfallende med det norske konsernbegrepet. Det avgjørende er at et foretak har faktisk kontroll over et annet foretak, og faktisk også utøver denne kontrollen.

Det kan foreligge en gruppe/konsern selv om det ikke er utarbeidet konsernregnskap. Det kan derfor være nødvendig å utarbeide et konsolidert regnskap eller en konsolidert balanseoppstilling av selskapsregnskapene for å teste om

Norge er forpliktet til å følge EØS-avtalens statsstøttereguleringer som bl.a. forbyr å gi offentlig støtte til foretak i økonomiske vansker.

konsernet skal regnes som et konsern i økonomiske vansker.

Sist avlagte regnskap eller mellombalanse

Vurderingen av om foretaket er i vansker foretas på støttetidspunktet. For Skattefunn er støttetidspunktet datoen Forskningsrådet godkjenner søknaden. At foretaket senere i løpet av prosjektperioden går med underskudd slik at egenkapitalen går tapt, har ingen betydning. Foretaket har likevel krav på skattefunnfradrag for det godkjente prosjektet.

Statsstøtte i form av redusert arbeidsgiveravgift anses tildelt ved innleveringen av a-meldingen for den enkelte måned.

Utgangspunktet for beregningen er det sist avlagte regnskapet, eventuelt næringsoppgaven for foretak som ikke har regnskapsplikt. Det betyr at det er tallene pr. 1. januar som er utgangspunktet, selv om støtten gis senere i året.

Dersom foretaket har tapt mer enn halvparten av den tegnede kapitalen pr. 1. januar, men senere har hatt inntjening eller fått styrket egen-

kapitalen på annen måte, kan foretaket sette opp en mellombalanse med balansedato før støttetidspunktet som viser at foretaket ikke lenger anses som foretak i vanskeligheter. Det er ikke krav om at denne mellombalansen må være godkjent av revisor.

Kan benytte virkelig verdi

Regnskapstallene legges til grunn for vurderingen. Det innebærer at det ikke er tillatt å ta hensyn til skjulte verdier i form av for eksempel egenutviklet goodwill og merverdier i eiendeler. Det kan innebære at en rekke foretak som har solid reell egenkapital, likevel blir regnet som foretak i økonomiske vansker etter statsstøttereguleringen.

I februar i år ble det avklart at man likevel kan legge virkelig verdi av eiendelene til grunn når det finnes merverdier utover verdiene som fremgår av balansen i regnskapet. Forutsetningen er at dette kan dokumenteres og at det vil være tillatt hvis man legger en anerkjent regnskapsstandard til grunn. Den europeiske regnskapsstandard IFRS eller forenklet IFRS tillater f.eks. i noe større grad enn den vanlige norske regnskapsstandar-

den at eiendeler måles til virkelig verdi.

Vurderingen av eiendelens verdi kan alternativt også bygge på skattemessige formuesverdier. I slike tilfeller trenger ikke støttemottaker legge frem ytterligere dokumentasjon. Dette alternativet vil nok være særlig aktuelt for næringseiendommer.

Egenkapitaltransaksjoner

Det kan tas hensyn til egenkapitaltransaksjoner som innbetaling av ny aksjekapital og nedsettelse av aksjekapital mot tap. Slik kan man ofte ganske enkelt endre forholdet mellom tegnet kapital og tap. Hvis kapitalendringen ikke fremgår av det siste avlagte årsregnskapet, må det utarbeides en mellombalanse. Finansdepartementet har tidligere uttalt at det ikke er et vilkår at kapitalendringen er registrert gjennomført i Foretaksregistret for (mellom)balansedatoen, men det er selvfølgelig en forutsetning at kapitalendringen faktisk gjennomføres.

Bagatellmessig støtte

Det er unntak fra støtteforbudet for såkalt «bagatellmessig støtte» inntil 200 000 euro over en rullerende treårsperiode pr. foretak/konsern (inntil 100 000 euro i veitransportsektoren). Støtte kan da gis selv om foretaket er i økonomiske vansker.

Av skatteordningene er det bare (deler av) differensiert arbeidsgiveravgift som følger EU-forordningen om bagatellmessig støtte. Unntaket er likevel viktig, for det innebærer at et foretak kan beregne differensiert arbeidsgiveravgift inntil et fribeløp på kr 500 000 pr. år (kr 250 000 for godstransport på vei), selv om foretaket er i økonomiske vansker.

Forordningen, dvs. fribeløpet, gjelder også differensiert arbeidsgiveravgift i sone 1a og differensiert arbeidsgiveravgift for visse sektorer (stålsektoren, kullsektoren, finans- og forsikringssektoren, samt hovedkontortjenester bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning i konsern).

En sunn frokost inkluderer minst tre slag hel plantemat, som bananskiver, havregryn, mandler, jordbær, tomatbåter, chiafrø eller annet du liker.

TILBAKE ETTER FERIE:

Kickstart jobbhverdagen med sunne vaner

I denne artikkelen vil vi utforske fem sunne vaner som kan hjelpe deg med å kickstarte hverdagen og opprettholde sommerenergien inn i høsten. Fra en balansert morgenrutine til riktig væskeinntak og stressmestring. Det er på tide å ta kontroll over din helse og velvære!

Ernæringsfysiolog/
cand. scient.
Gunn Helene Arsky

Morgenrutine

En god morgenrutine kan legge grunnlaget for en produktiv dag. Faktisk sier de fleste store gründere og ledere gjennom historien at deres morgenrutine er en stor bidragsyter til suksessen. Det er ikke bare gründere og ledere som kan dra nytte av en morgenrutine. Det kan vi alle.

Dagen begynner egentlig kvelden før. Sørg for at du får en god natts søvn. Om du sliter med uregelmessig søvn, hjelper det å legge seg og å stå opp til faste tider. Når du våkner, er tiden inne for å ta vare på fire aspekter av deg selv:

Mentalt: Sett hjernen i arbeid. En metode er å sette tre viktige mål for dagen som ligger foran deg. Du kan også lage en to-do-liste, slik at du slipper å uroe deg for å glemme noe. Noen liker å føre hjernen med lesestoff – for eksempel ti minutter hver morgen, før dagen har startet ordentlig. I løpet av et år kan det bety at du har kommet gjennom tolv tykke romaner!

Kropp: Start morgenen med et glass vann, før du gjør noen rolige øvelser. Yoga, stretching, enkle styrkeøvelser, en dans – hva som helst som gjør at du kjenner deg levende etter nattens søvn. Etter dette passer det å spise en sunn frokost. Inkluder minst tre slag hel plantemat, slik som bananskiver, havregryn, mandler, jordbær, tomatbåter, chiafrø eller annet du liker.

Følelser: Uttrykk takknemlighet for noe – for eksempel tre eller fem

ting. Det kan være alt fra at du er takknemlig for at det er tannpasta igjen, til de store tingene. Du kan si det til deg selv, eller skrive det ned i en takknemlighetsdagbok. Studier viser at de som er takknemlige, opplever livet mer positivt og gledesfylt (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37366712/>).

Sjelelig: Om du liker å meditere, er morgenen en perfekt stund for det, før du begynner å fylle hodet med hverdagens saker. Det finnes mange meditasjoner å følge på Spotify, for eksempel. Eller du kan gi deg selv noen minutter i naturen, om det så er å stikke hodet ut av vinduet.

Sunn lunsj

Når lunsjtid nærmer seg, er det viktig å velge sunne og næringsrike alternativer som gir deg energi og overskudd. Det betyr matvarer som er rike på fiber, proteiner og sunne fettstoffer. Ferske grønnsaker, full-

kornsprodukter og magre protein-kilder som kylling eller fisk kan gi deg den nødvendige energien for å opprettholde produktiviteten gjennom ettermiddagen. Her er noen matpakketips:

Grønn salat med kylling: Bland spinat og babyleaves med grillet eller stekt kylling. Tilsett cherrytomater, agurk, avokado og ev. litt fetaost. Topp med vinaigrette eller yoghurt dressing.

Wraps med hummus og grønnsaker: På en fullkornstortilla smører du et generøst lag med hummus. Legg på biter av agurk, paprika, gulrot og spinatblader. Rull sammen tortillaen og pakk den inn i plastfolie. Dette er en rask og næringsrik lunsj som er enkel å spise på farten.

Sushi bowl: Kok sushi-ris etter anvisning på pakken og avkjøl den. Legg risen i en matboks og topp med terninger av rå laks, avokado, agurk, mango og sesamfrø. Bruk litt saltreduert soyasaus eller en sriracha-majones til dressing. Lukk lokket og ta med på jobb.

Lett styrketrening

Mellom arbeidsøktene kan det være lurt å inkludere litt lett styrketrening. Dette trenger ikke å være en omfattende treningsøkt, men heller enkle øvelser som du kan gjøre ved pulsten, om dere ikke har treningsrom. Ta deg en femminutters pause for å strekke ut og gjøre noen enkle kroppsvektøvelser. Dette vil ikke bare bidra til å øke blodsirkulasjonen og styrke musklene, men også forbedre konsentrasjonen og redusere stressnivået.

Stoløvelse for hoftebøyeren: Sitt på kontorstolen og gjør kneløft ved å løfte ett ben om gangen opp mot brystet. Bytt ben etter hver repetisjon. Gjør 10 ganger på hvert ben.

Skrivebords-push-ups for armene:

Plasser hendene på skrivebordet med armene strake og føttene et par skritt bak deg. Senk brystet mot skrivebordet ved å bøye albue, og skyv deg så tilbake til startposisjonen. Gjør 10–15 repetisjoner.

Skrivebordsplanke for kjerne-

musklene: Plasser underarmene på skrivebordet, parallelle, i skulderbredde og med albue i 90 graders vinkel. Gå bena bakover slik at kroppen danner en rett linje fra hode til hæl. Hold planken i 30 sekunder til 1 minutt, og gjenta 2–3 ganger.

Væskeinntak

Riktig væskeinntak gjennom dagen er essensielt for å opprettholde fokus og energi. Visste du at luftkondisjoneringen mange arbeidsplasser har, gjør at du ikke merker at du svetter? Husk derfor å drikke nok gjennom hele arbeidsdagen. «Nok» er i denne sammenhengen at urinen holder seg lys til klar i fargen. Hvis du har problemer med å huske å drikke nok, kan du ha en vannflaske lett tilgjengelig på skrivebordet ditt. Det smaker ekstra godt om du har oppi noen friske urter i vannet. Prøv også å inkludere sunne drikkevarer som grønn te, urtete, koffeinfri kaffe eller et glass ferskpresset juice for å variere smaken og gi kroppen ekstra næringsstoffer.

Stressmestring

Selv om ferien forhåpentligvis ladet batteriene, så kjenner mange på en følelse av stress idet jobben starter igjen. Stress kan ha en negativ innvirkning på produktiviteten og trivselen på arbeidsplassen. Det er derfor viktig å inkludere stressmestrings-teknikker i rutinen din. Ta deg noen minutters pause for å puste dypt, gjøre avslappende øvelser eller prøv meditasjonsteknikker. Finn det som fungerer best for deg og inkluder det

som en fast del av arbeidsdagen din. Dette vil bidra til å senke stressnivået og forbedre mentalt fokus og produktivitet.

Dyp pusting: Dette er en effektiv måte å roe ned nervesystemet og redusere stress på. Sitt komfortabelt, lukk øynene og ha oppmerksomheten i pusten. Pust dypt inn gjennom nesen, føl luften fylle lungene og pust deretter rolig ut gjennom munnen. Finn en jevn og dyp pusterytme. Gjenta denne pusteteknikken i noen minutter for å oppnå en avslappet tilstand og lindre stress.

Mindfulness og oppmerksomt

nærvær: Teknikken innebærer å være bevisst til stede i øyeblikket og akseptere tankene og følelsene dine uten å dømme dem. Sett av noen minutter til å oppleve øyeblikket. Legg merke til følelsen av pusten din i nesen og lungene. Lytt til lydene rundt deg, men som om de var langt borte. Observer tankene dine, de kommer og går, se om du kan la dem forsvinne uten at du forfølger dem. Trekk oppmerksomheten tilbake til pusten når du merker at tankene vandrer. Dette kan hjelpe deg med å skape en følelse av ro og klarhet i løpet av arbeidsdagen.

Progressiv muskelavspenning:

Dette er supert å gjøre dersom du benytter kollektivtrafikk etter jobb – eller du kan gjøre det de siste minuttene før du går for dagen. Denne metoden lar deg bevisst spenne, deretter avslappe, de store muskelgruppene i kroppen slik at du kan redusere fysisk anspenthet. Start med å stramme musklene i føttene dine i noen sekunder. Slapp så av og kjenn den dype avspenningen. Fortsett med å jobbe deg oppover i kroppen, spenn og slapp av musklene i leggene, lårene, magen, skuldrene og til slutt i ansiktsmusklene. Ta deg tid til å virkelig kjenne etter og nyt følelsen av avspenning i hver muskelgruppe.

Når arbeidsgiver går konkurs

Hva skjer med lønn og forskuddstrekk når arbeidsgiver går konkurs? Hva gjør du hvis arbeidsgiver har utbetalt lønn og trukket skatt, men ikke innbetalt forskuddstrekket til skatteetaten?

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Når arbeidsgiver går konkurs, blir det oppnevnt en bobestyrer av tingretten, ofte en advokat. Det er bobestyreren som avgjør om arbeidstakerne skal sies opp eller om det fortsatt er behov for arbeidskraft. I de fleste tilfeller blir arbeidstakeren sagt opp og arbeidstakeren må registrere seg som arbeidssøker hos NAV for å rett på dagpenger.

Hvis arbeidsgiver ikke kan eller vil utbetale lønnen, kan det være at det er arbeidstakeren som bør begjære arbeidsgiver konkurs. Det er nemlig regler for hvor gamle lønns- og feriepengekrav kan være for at de kan dekkes av lønnsgarantiordningen. En arbeidstaker som begjærer arbeidsgiver konkurs, slipper å stille sikkerhet for kostnadene ved bobehandlingen.

Lønnsgarantiordningen

Som regel er ikke arbeidsgiver i stand til å betale skyldig lønn og feriepenger ved konkurs. Statens lønnsgarantiordning dekker imidlertid utestående lønn og feriepengekrav frem til konkursåpning, samt lønn i 30 dager etter konkursåpning.

Lønnsgarantien dekker ikke lønn som er forfalt til betaling tidligere enn tolv måneder før konkursbegjæringen kom inn til retten og er begrenset oppad til et beløp tilsvarende to ganger folketrygdens grunnbeløp (kr 237 240). Rettmessig overtidsbetaling og provisjon kan dekkes under lønnsgarantiordningen.

Lønnsgarantien omfatter også lønnskrav til daglig leder. Lønnsgarantiordningen gjelder imidlertid ikke for vederlag til selvstendig næringsdrivende og oppdragsmottagere. Ordningen gjelder heller ikke for aksjeeiere med 20 prosent eierandel eller mer i virksomheten, med mindre aksjonæren kan sannsynliggjøre at han ikke har hatt vesentlig innflytelse over driften i virksomheten.

Selve søknaden

Arbeidstakeren skal sende søknaden om lønnsgarantidekning til bostyreren innen seks måneder etter konkursåpningen. Kravet kan dokumenteres for eksempel med arbeidskontrakten, lønnslipper, timelister, lønns- og trekkoppgaver eller annet. Bobestyreren har plikt til å gi veiledning til arbeidstakerne ved innsending av søknaden.

Lønnskravene kontrolleres og vurderes av bobestyrer før det utføres en innstilling som sendes inn til NAV Lønnsgaranti for godkjenning. Behandlingstiden hos NAV er inntil to måneder for søknader som krever lite kontroll, men ofte bare 2–3 uker. For søknader som krever grundigere undersøkelser, er behandlingstiden oppgitt til åtte måneder, men kan være opp til 10–12 måneder.

Arbeidstaker må sende søknad om lønnsgarantidekning til bostyrer innen seks måneder etter konkursåpning.

Du kan søke NAV om forskudd på lønnsgarantimidler i form av dagpenger for den første måneden etter at arbeidsgiveren din er konkurs.

Godskriving av forskuddstrekk

Det skjer at bedrifter som går konkurs, har utbetalt lønn og trukket skatt, men ikke innbetalt forskuddstrekket til skatteetaten. Dette er et klart lovbrudd fra arbeidsgivers side.

For å få godkjent dette forskuddstrekket på skatteoppgjøret, må arbeidstakeren ta kontakt med skatteetaten. Dette skal skje skriftlig, fortrinnsvis elektronisk.

Krav om å få godskrevet forskuddstrekk som ikke er innbetalt, må kunne dokumenteres. Aktuell dokumentasjon kan være:

- ansettelsesavtale
- lønnslipper for hele det aktuelle året/perioden
- kontoutskrifter fra bank som viser alle overføringene fra arbeidsgiver
- eventuelt bilag fra bank som viser overføringene fra arbeidsgiver
- eventuelle timelister
- annen dokumentasjon eller korrespondanse som kan være av betydning for saken

Nedsettelse av aksjekapital

Et selskaps aksjekapital kan settes ned for ulike formål. Aksjekapitalen kan settes ned med tilbakebetaling til aksjeeierne, den kan settes ned med overføring til fond og den kan settes ned til dekning av tap. Nedsettelsen til dekning av tap kan få virkning for selskapets adgang til å dele ut utbytte.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Generalforsamlingens beslutning

Beslutning om å sette ned aksjekapitalen treffes av generalforsamlingen etter forslag fra styret. Størrelsen på aksjekapitalen fremgår av vedtektene, og for å endre vedtektene kreves totredels flertall.

Beslutningen skal angi nedsettelsesbeløpet og hva det skal brukes til. Det må også fremgå om nedsettelsen skal gjennomføres ved innløsning av aksjer eller ved nedsettelse av aksjenes pålydende. Kapitalnedsettelsen kan for eksempel gjennomføres for å utløse én aksjeeier. Da er det denne aksjeeierens aksjer som innløses. I andre tilfeller kan det være mer praktisk å sette ned aksjenes pålydende.

Aksjelovens begrensninger

Loven oppstiller flere begrensninger hva gjelder størrelsen på nedsettelsen. For det første må aksjekapitalen minst utgjøre 30 000 kroner. Den kan imidlertid settes helt ned til inntil 0 kroner, men da må det samtidig skje en kapitalforhøyelse slik at aksjekapitalen minst blir 30 000 kroner. Det vil kunne være en fremgangsmåte når selskapet får inn nye aksjeeiere og «friske midler» samtidig som eksisterende eiere «vannes ut».

Hvis nedsettelsesbeløpet skal benyttes til utdeling til aksjeeierne eller til overføring til fond, kan ikke nedsettelsen gjelde større beløp enn

at selskapet etter nedsettelsen har tilbake netto eiendeler som gir dekning for selskapets aksjekapital og øvrig bundet egenkapital. Det er balansen i selskapets sist godkjente årsregnskap eller en mellombalanse som er gjenstand for beregningen. Netto eiendeler er eiendeler minus gjeld. Øvrig bundet egenkapital er fond for urealiserte gevinster og fond for vurderingsforskjeller, hvis selskapet har dette.

Om selskapet har store merverdier ut over hva regnskapet viser, er sel-

skapet avhengig av å realisere disse eiendelene og deretter sette opp en mellombalanse før en eventuell nedsettelse.

Selskapet skal til enhver tid ha en egenkapital og likviditet som er forsvarlig vurdert ut fra risikoen ved selskapets virksomhet. Ved denne vurderingen kan selskapet se hen til merverdier utover det regnskapet viser. En kapitalnedsettelse med utdeling krever en særskilt vurdering av kravene. ►

Beslutning om å sette ned aksjekapitalen treffes av generalforsamlingen etter forslag fra styret.

Nedsettelse til dekning av tap

Kravet om en minste aksjekapital på 30 000 kroner etter nedsettelsen vil gjelde, men begrensningen om dekning for nedsettelsen gjelder ikke ved nedsettelse til dekning av tap.

Regnskapet må da vise et tap som ikke kan dekkes på annen måte. Har selskapet fri egenkapital som kan dekke tapet, utelukker det dekning ved kapitalnedsettelse.

Selskapet blir verken rikere eller fattigere av at aksjekapitalen settes ned for å dekke et tap, men selskapet kan da i regnskapet vise at de ikke lenger har udekket tap/negativ egenkapital. Styret har ingen plikt til å foreta dekning av tapet ved en nedsettelse. Et udekket tap vil imidlertid føre til at styret må gjøre en særlig vurdering av om selskapet har en forsvarlig likviditet og egenkapital. Selskapet kan da for eksempel tilføres midler gjennom en kapitalforhøyelse.

Kreditorvarsel

Generalforsamlingens beslutning skal innen to måneder meldes til Foretaksregisteret. Det løper da en frist på seks uker hvor kreditorer med uomtvistede og forfalte fordringer kan gjøre innsigelser. Disse kreditorene kan forlange å få fordringene betalt. Kreditorer som har omtvistede eller ikke forfalte fordringer, kan eventuelt kreve betryggende sikkerhet for disse.

Når forholdet til kreditorer med innsigelser er avklart og fristen på seks uker er ute, trer kapitalnedsettelsen i krav når melding om dette er registrert i Foretaksregisteret. Det er selskapets styre som skal bekrefte at det ikke er innsigelser. Kapitalnedsettelsen faller bort om ikke meldingen er sendt senest ett år etter generalforsamlingens beslutning.

Ikrafttredelse uten kreditorvarsel

Benyttes hele nedsettelsesbeløpet til dekning av tap, trer kapitalnedsettelsen i kraft når meldingen om generalforsamlingens beslutning er registrert. Kreditorene er dermed

avskåret fra å komme med innvendinger mot nedsettelsen, men utsiktene til dekning for disse er heller ikke redusert. Med mindre aksjekapitalen blir forhøyet med et beløp som minst svarer til nedsettelsen, vil selskapet ikke kunne dele ut utbytte før det har gått tre år fra registreringen i Foretaksregisteret. Etterfølgende kapitalforhøyelse hvor nedsettelsesbeløpet er benyttet til dekning av tap, kan skje ved innskudd eller ved fondsemisjon. For å unngå sperren på utbytte kan kapitalnedsettelse til dekning av tap alternativt skje med kreditorvarsel.

Kapitalnedsettelsen trer også i kraft når meldingen er registrert dersom selskapet samtidig melder at aksjekapitalen er forhøyd mot innskudd slik at selskapets bundne egenkapital er minst like høy som tidligere. Det kan for eksempel gjelde når en nedsettelse til null etterfølges av en kapitalforhøyelse hvor nye eiere kommer inn og kapitaliserer opp selskapet. Legg merke til at kapitalforhøyelsen mot innskudd etter dette alternativet ikke omfatter konvertering av gjeld eller fondsemisjon, men må bestå av kontant- eller tingsinnskudd.

Skattemessige forhold

Utdelinger fra selskapet er i utgangspunktet skattepliktig for mottaker. Det gjelder ikke hvis utdelingen er en tilbakebetaling av skattemessig innbetalt aksjekapital eller overkurs. I et nystiftet aksjeselskap vil innbetalt kapital tilsvare innskuddet og være lik aksjeeiers skattemessige inngangsverdi. Innskuddet kan bestå av aksjekapital, men det kan også være innbetalt som overkurs.

Det spesielle er at skattemessig innbetalt kapital og overkurs følger den enkelte aksje. Hvis selskapet er stiftet med en aksjekapital på 100 000 kroner og innbetalt kapital pr. aksje er 1000 kroner, vil en eventuell ny eier som kjøper en aksje for 100 kroner pr. aksje, fortsatt ha 1000 kroner i innbetalt kapital. Ved en kapitalnedsettelse på for eksempel 50 000 kroner med tilbakebetaling

til aksjeeierne, vil den nye eieren kunne motta 500 kroner «skattefritt». Nedsiden er at inngangsverdien reduseres tilsvarende (100–500) slik at denne blir negativ med 400 kroner. Et senere salg av aksjen for 100 kroner gir derfor en skattepliktig gevinst på 500 (400 kroner negativ inngangsverdi + salgspris på 100 kroner). En høy innbetalt kapital er dermed gunstig, men kun i form av en tidfestingsfordel.

Når aksjekapitalen settes ned mot dekning av tap, er det ingen utbetaling til aksjeeier. Det skjer da heller ingen endring i aksjeeiers skatteposisjon innbetalt kapital. Dekkes et tap ved at aksjekapitalen settes ned fra 100 000 kroner til minimumsbeløpet på 30 000 kroner, vil ikke lenger den innbetalte kapitalen kunne tilbakebetales via en kapitalnedsettelse. Selskapet må da først opparbeide seg et utbyttegrunnlag. Et senere besluttet utbytte kan da av aksjeeier anføres å være tilbakebetaling av innbetalt kapital på aksjen. På grunn av utbyttesperren kan ikke utbytte besluttes før det har gått tre år.

Tilbakebetaling av innbetalt kapital reiser en rekke problemstillinger. Noen av problemene knytter seg til å fastsette hva som er størrelsen skattemessig innbetalt kapital. Et selskap kan ha en høy aksjekapital og overkurs, men samme beløp behøver ikke være skattemessig innbetalt. Videre skaper det problemer at skattemessig innbetalt kapital følger den enkelte aksje.

Det såkalte Thorvik-utvalget, som har gitt anbefalinger om fremtidens skatte- og avgiftssystem, har foreslått at skattemessig innbetalt kapital ikke lenger skal knyttes til den enkelte aksje, men beregnes på selskapsnivå. Videre er det foreslått at skattefri tilbakebetaling ikke kan settes høyere enn skattyters inngangsverdi.

Skattytere som fortsatt har høy skattemessig innbetalt kapital på aksjene og mulighet til å få dette tilbakebetalt, bør vurdere det nå.

Aksjer i utenlandske selskaper

For personlige aksjonærer gjelder aksjonærmodellen for beskatning av utbytte og gevinst/tap også på utenlandske aksjer. Det innebærer at det hvert år gis et skjermingsfradrag som kan tas ut skattefritt.

Det kan være både spennende og lønnsomt å investere i utenlandske aksjer. Skattereglene er i hovedsak de samme som for norske aksjer, men det er noen særregler man bør være klar over. Dette gjelder særlig hvis man investerer gjennom selskaper.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Mange synes det er spennende å investere i aksjer og følge med på kursutvikling og utbytte. Ekstra spennende er det å investere i utenlandske aksjer siden verdien ikke bare er avhengig av utviklingen for det enkelte selskapet, men også valutasvingningene. Merk at det ikke beregnes et eget valutaelement på aksjeinntekter/tap. Gevinst og tap beskattes som aksjeinntekt/tap – også den delen som skyldes valutaendringene.

Skattereglene er i utgangspunktet de samme for norske og utenlandske aksjer. Skattesatsen er lik og det gis skjermingsfradrag også på utenlandske aksjer. Som regel (ikke alltid) må du stå for skatterapporteringen selv, og det kan jo være en utfordring.

Investerer du direkte, altså ikke gjennom et aksjeselskap, spiller det ingen rolle om aksjene du investerer i, dvs. selskapet, er hjemmehørende i eller utenfor EØS, om det er lavskattland, eller om du eier mer eller mindre enn ti prosent av aksjene.

Formue

For inntektsåret 2023 skal børsnoterte aksjer verdsettes til 80 %

av kursverdien 1. januar i skattefastsettingsåret (utgangen av inntektsåret), dvs. pr. 1. januar 2024. For inntektsåret 2022 skal aksjer verdsettes til 75 %.

Ikke-børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper skal i utgangspunktet verdsettes til 80 % (75 % for 2022) av aksjenes antatte salgsverdi ved inntektsårets utgang. Denne verdien kan være vanskelig å fastsette og dessuten ugunstig i mange tilfeller. Det finnes derfor en alternativ regel som betyr at slike aksjer kan verdsettes på samme måte som norske ikke-børsnoterte aksjer, dvs. til 80 %/75 % av skattemessig formuesverdi. Skattyter må selv beregne verdien. ►

Aksjeutbytte

For personlige aksjonærer gjelder aksjonærmodellen for beskatning av utbytte og gevinst/tap også på utenlandske aksjer. Det innebærer at det hvert år gis et skjermingsfradrag som kan tas ut skattefritt. Skjermingsfradraget beregnes særskilt for hver enkelt aksje med utgangspunkt i aksjenes kostpris multiplisert med en fastsatt skjermingsrente. Utbytte og gevinst som overstiger skjermingsfradraget beskattes med den høye skattesatsen som gjelder for aksjeinntekter – 37,84 % for 2023. Ubenyttet skjermingsfradrag ett år kan fremføres til fradrag i utbytte eller gevinst senere år.

For norske aksjer beregner skatteetaten skjermingsfradraget automatisk i aksjeoppgaven. For utenlandske aksjer må du beregne skjermingsfradraget selv. Skatteetaten har imidlertid utarbeidet en egen kalkulator der du kan fylle inn inngangsverdi (kostpris etc.) og ervervsår, og dermed få beregnet korrekt skjermingsfradrag.¹

Du må i de aller fleste tilfeller selv føre opp inntekt og formue på utenlandske aksjer på skattemeldingen. De fleste leverer skattemeldingen i nytt format og skal ikke legge ved noe eget skjema, men skjemaet RF-1159 skal benyttes av de som leverer skattemeldingen i gammelt format eller på papir. Skjemaet kan også brukes som forberedelse (kladd) på selve innleveringen.

Kildeskatt

De fleste land beskatter aksjeutbytte som deles ut til utenlandske aksjonærer. Skattesatsen varierer, men for de fleste landene Norge har skatteavtale med, er satsen for kildeskatt på utbytte til personlige

skattytere satt til maksimalt 15 prosent. Kildeskatt innebærer at selskapet holder tilbake et beløp som betales til skattemyndighetene før utbyttet utbetales til den norske aksjonæren.

Er det for eksempel vedtatt et utbytte på 100 til den norske aksjonæren, holder selskapet tilbake 15 i kildeskatt. Aksjonæren får utbetalt 85. I den norske skattemeldingen må aksjonæren likevel oppgi 100 i utbytte, men kan kreve fradrag i den norske skatten (kreditfradrag) for de 15 som er betalt i skatt i utlandet.

Du må selv kreve fradrag for kildeskatten i skattemeldingen. Du trenger ikke å legge ved dokumentasjonen, men du må kunne dokumentere at det er betalt skatt på utbyttet i utlandet. De som leverer skattemelding på gammelt format i Altinn eller sender inn skattemeldingen på papir, må benytte skjemaet RF-1147.

Gevinst og tap

Gevinst og tap på utenlandske aksjer er skattepliktig eller fradragsberettiget på samme måte som norske aksjer. Hvis du har et skjermingsfradrag på aksjene som ikke er benyttet mot mottatt utbytte, kan dette ubenyttede skjermingsfradraget benyttes til å redusere skattepliktig gevinst på aksjene. Det gis imidlertid ikke fradrag for den delen av et eventuelt tap som skyldes ubenyttet skjermingsfradrag.

Investering gjennom selskaper

Mange personlige skattytere har opprettet et eget aksjeselskap og investerer i aksjer gjennom dette selskapet. Fordelen er at det er selskapet og ikke aksjonæren som tilordnes utbytte og gevinst på de underliggende aksjene og at fritaksmetoden gjelder for aksjeselskapet. Aksjonæren beskattes først når midlene deles ut videre.

For selskaper gjelder fritaksmetoden. Fritaksmetoden innebærer i utgangspunktet at selskapet er fritatt for skatteplikt på gevinster og ikke har fradragsrett for tap og at kun 3 % av mottatt utbytte skattlegges.² Dette gjelder også for aksjeinntekter fra selskaper hjemmehørende i normalskattland i EØS-området.³

Ved investering i utenlandske aksjer gjelder imidlertid flere unntak:

- Utbytte og gevinst på aksjer i selskaper hjemmehørende i lavskattland utenfor EØS er alltid skattepliktig, og tap er fradragsberettiget.
- Er selskapet hjemmehørende i et lavskattland i EØS, gjelder fritaksmetoden bare hvis selskapet er reelt etablert og driver reell økonomisk aktivitet i et EØS-land.
- Gevinst på aksjer i selskap hjemmehørende i normalskattland utenfor EØS er skattepliktig med mindre skattyteren (det norske selskapet) har eid minst ti prosent av aksjene og stemmene sammenhengende de to siste årene frem til realisasjonen.
- For aksjeutbytte fra selskap hjemmehørende i normalskattland utenfor EØS, gjelder de samme som for gevinst. Ved beregning av eiertiden er det imidlertid adgang til å medregne eiertid etter at utbyttet ble utdelt, herunder tidsrom i senere inntektsår. Selges aksjene likevel før toårskravet er oppfylt, må skattefastsettingen for utdelingsåret endres.

² Det er unntak fra plikten til å inntektsføre 3 % av utbytte ved eierandel over 90 %.

³ Normalskatt er definert som land der skattesatsen er minst to tredjedeler av den norske skattesatsen. Se skatteloven § 10-63.

¹ <https://www.skatteetaten.no/person/skatt/hjelp-til-riktig-skatt/aksjer-og-verdipapirer/om/skatte regler-for-gevinsttap-ved-realisationer-og-aksjeutbytte/skjermingsfradrag/>

- Tap på aksjer i selskap hjemmehørende i normalskattland utenfor EØS er ikke fradragberettiget hvis skattyteren på noe tidspunkt de to siste årene frem til salget har eid ti prosent eller mer av aksjene eller stemmene. Ved beregningen medregnes aksjer eid eller kontrollert av nærstående.⁴

Det følger av dette at man kan risikere dobbeltbeskatning hvis man velger å la selskapet investere i aksjer utenfor EØS. Altså at selskapet blir beskattet når selskapet mottar utbytte eller gevinst og at aksjonæren også blir beskattet når de samme inntektene deles ut som utbytte.

Også selskapsaksjonærer kan bli ilagt kildeskatt i landet der utbytte blir delt ut fra. Hvis aksjeutbyttet omfattes av fritaksmetoden, kan det ikke kreves kreditfradrag for denne kildeskatten i Norge. Dette gjelder selv om 3 % av utbyttet beskattes i Norge. Det kan heller ikke kreves fradrag i inntekten for kildeskatten.

Investering gjennom selskap med deltakerfastsetting (ANS og DA mv.)

Noen velger også investere gjennom et ANS, DA eller annet selskap med deltakerfastsetting. Her gjelder de samme reglene som når et aksjeselskap mottar aksjeutbytte eller realiserer aksjer. Om utbytte, gevinst og tap på aksjene er omfattet av fritaksmetoden eller ikke, er altså avhengig av hvor aksjeselskapet er hjemmehørende, og eventuelt av eierandel og eiertid.

Investering gjennom aksjesparekonto

Personlige skattytere kan opprette en aksjesparekonto (ASK) for børsnoterte aksjer og aksjefondsandeler

⁴ Nærståendebegrepet for tap er vidt og omfatter bl.a. slektninger til aksjonær og selskaper der aksjonær eller slektninger til aksjonær eier/stemmeandel på minst ti prosent. Se nærmere i skatteloven § 2-38 fjerde ledd.

Det gis skjermingsfradrag på innskuddet i en aksjesparekonto på samme måte som for aksjer.

i Norge eller EØS der man kan kjøpe og selge aksjer og aksjefond skattefritt. Beskatning skjer først når midler tas ut av kontoen og først når uttaket overstiger innskuddet på kontoen. Uttaket beskattes som aksjeinntekt.

Det gis skjermingsfradrag på innskuddet i en aksjesparekonto på samme måte som for aksjer. Skjermingsgrunnlaget settes til det laveste innskuddsbeløpet på kontoen i løpet av året, tillagt ubenyttet skjerming fra tidligere år. Når det gjelder fradrag for trukket kildeskatt, er det foreløpig ikke helt avklart om, og eventuelt hvordan, man kan kreve fradrag for kildeskatt.⁵ Inntil det foreligger endelig avklaring, kan det være grunn til å tenke seg om før man investerer i utenlandske aksjer (i EØS) gjennom en aksjesparekonto.

Investering gjennom fondskonto (kapitalforsikring)

Investering gjennom fondskonto er også et alternativ. En fondskonto er et kombinert investerings- og forsikringsprodukt der det kan kjøpes og selges ulike verdipapirer, herunder utenlandske aksjer i og utenfor EØS. Fondskonto har tidligere

⁵ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=89411>

blitt markedsført under navn som Unit Link, Investeringskonto mv.

Det er forsikringsselskapet som anses som eier av plasseringene, men det er investoren som skattlegges. På samme måte som for aksjesparekonto skjer beskatning først når midlene tas ut av kontoen.

Når fondskontoen bare har et lite forsikringselement,⁶ skal fondskonto skattlegges etter reglene for investering i verdipapirfond i skatteloven § 10-20. Det innebærer at hvis aksjedelen på fondskontoen er mer enn 80 %, skattlegges uttaket som aksjeinntekt. Hvis aksjedelen er mindre enn 20 %, skattlegges uttaket som renteinntekt (22 %). Hvis aksjedelen er mellom 20 og 80 %, blir det en forholdsmessig fordeling.

Det gis skjermingsfradrag på aksjedelen i en fondskonto.

Siden det er forsikringsselskapet som er eier av investeringene, kan kunden ikke kreve fradrag for trukket kildeskatt. Investor risikerer dermed å bli dobbeltbeskattet hvis han velger å investere i utenlandske aksjer gjennom en fondskonto.

⁶ Se nærmere i Prop. 1 LS (2017–2018) pkt. 5.7.5.

ENDRINGER I ARBEIDSMILJØLOVEN:

Strengere krav til tydeliggjøring i arbeidsavtaler

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har lagt frem nytt forslag om endringer av arbeidsmiljølovens krav til minimumsinformasjon i arbeidsavtaler, presumsjonsbestemmelser ved mangelfull informasjon og nye regler om prøvetid.

Advokat
Håkon Andreassen

Advokatfullmektig
Maja Elgaen

Begge Advokatfirmaet Helmr

Endringene blir med stor sannsynlighet vedtatt i 2023 eller 2024. Her gir vi en oversikt over de foreslåtte endringene.

Nye krav til innholdet i arbeidsavtaler

Arbeidsgiver er allerede forpliktet til å opplyse i arbeidsavtalen om en rekke forhold som er av vesentlig betydning for arbeidsforholdet. Regjeringen foreslår nå å utvide og endre listen over hvilke opplysninger en arbeidsavtale skal inneholde.

Følgende endringer er foreslått:

- Dersom det ikke eksisterer noen fast arbeidsplass eller hovedarbeidsplass, skal det fremgå i arbeidsavtalen at arbeidstakeren, som alternativ til å arbeide for forskjellige steder, *fritt kan bestemme sitt arbeidssted.*
- Plikten til å informere om arbeidstakerens rett til ferie, feriepenger, og reglene for fastsettelse av ferie-

tidspunkt i arbeidsavtalen utvides til å gjelde tilsvarende (for informasjon om) *annet fravær betalt av arbeidsgiver.*

- Arbeidsavtalen skal opplyse om fremgangsmåten som skal følges dersom en av partene ønsker å gå til oppsigelse av arbeidsforholdet, og dersom arbeidsgiver vil gå til avskjed.
- En presisering om at de ulike momentene som utgjør lønnen, og eventuelle tillegg og andre godtgjøringer som ikke inngår i lønnen, *skal angis særskilt i arbeidsavtalen.*
- Dersom den daglige og ukentlige arbeidstiden vil variere, skal arbeidsavtalen opplyse om dette, og fastsette eller gi grunnlag for å beregne når arbeidet skal utføres.
- Ordninger for vaktendringer og arbeid utover avtalt arbeidstid, herunder betaling for slikt arbeid, skal fremgå av arbeidsavtalen.
- Når arbeidstaker blir leid ut fra et bemanningsforetak, skal det opplyses om innleievirksomhetens identitet i arbeidsavtalen med bemanningsforetaket så snart denne er kjent.
- Arbeidsavtalen skal angi rett til kompetanseutvikling som arbeidsgiver eventuelt tilbyr.

- Det skal opplyses om ytelser til sosial trygghet i regi av arbeidsgiver, samt navn på institusjoner som mottar innbetalinger fra arbeidsgiver i denne forbindelse.

Det er i tillegg foreslått å endre fristen for når skriftlig arbeidsavtale skal foreligge. Denne er foreslått endret fra snarest mulig og senest én måned etter arbeidsforholdet begynte, til snarest mulig og senest *sju dager* etter arbeidsforholdet begynte. Fristen for å innta endringer i arbeidsforhold i arbeidsavtalen foreslås også endret. I dag er denne senest én måned etter at endringene trådte i kraft. Denne er foreslått endret til senest samme dag som endringene trådte i kraft.

Endringer for arbeidstakere som sendes til utlandet

Regjeringen har også foreslått endringer i arbeidsavtalen til arbeidstakere som blir sendt ut for å arbeide i et annet land. Etter dagens regelverk skal det oppgis enkelte tilleggsopplysninger i arbeidsavtalen til arbeidstaker som sendes ut for å arbeide i utlandet i mer enn én måned. Grensen for varigheten av utenlandsoppholdet kortes ned til fire sammenhengende uker. Det er videre foreslått at ytterligere informasjon skal fremgå av avtalen sammenholdt med dagens regler. Dette inkluderer informasjon om hvilket land arbeidet skal utføres i, i tillegg til en presisering om at avtalen skal

regulere vilkårene for arbeidstakers hjemreise, herunder utgiftsdekning. Det foreslås videre å stille ytterligere krav til informasjon hvis arbeidstakeren omfattes av utsendingsdirektivet.

Endringer i regler om prøvetid

Etter arbeidsmiljølovens regel slik den er utformet i dag, kan det maksimalt avtales prøvetid i seks måneder. Regjeringen foreslår å lovfeste regler i arbeidsmiljøloven og statsansattloven som begrenser varigheten av prøvetid ved midlertidige ansettelser, slik at prøvetiden ved midlertidige ansettelser ikke kan overstige halvparten av ansettelsesforholdets varighet. For et midlertidig ansettelsesforhold som varer åtte måneder, vil det da maksimalt være adgang til å avtale prøvetid på fire måneder.

Den nye regelen vil bare få betydning for midlertidige ansettelser med varighet under 12 måneder.

Regjeringen foreslår videre å lovfeste i arbeidsmiljøloven at det ikke kan avtales ny prøvetid for arbeidstaker som får fornyet sin arbeidskontrakt for å fortsette i en stilling som i det vesentlige er likeartet den stillingen arbeidstaker har hatt i virksomheten. Regelen vil gjelde uavhengig av om den tidligere stillingen var fast eller midlertidig, og om den nye stillingen er fast eller midlertidig. Endringen innebærer en kodifisering av gjeldende rett, og innebærer i praksis ingen materiell endring.

Ved fornyelse av arbeidsavtale til fast ansettelse, kan ny prøvetid likevel avtales dersom arbeidstakerens tidligere ansettelsestid og ny prøvetid samlet ikke overstiger seks måneder. Regelen er myntet på tilfeller der arbeidstaker for eksempel har hatt en kortvarig midlertidig ansettelse, og deretter får tilbud om fast stilling i en likeartet stilling.

For statsansatte er det foreslått en lignende sektortilpasset regel; Det skal ikke gjelde prøvetid ved ny ansettelse i en midlertidig stilling

eller ved ansettelse i en stilling som i det vesentlige er likeartet med stillingen den ansatte har hatt i samme virksomhet. Ved fast ansettelse gjelder likevel prøvetid dersom tidligere ansettelsestid og prøvetid i den nye stillingen samlet ikke overstiger seks måneder.

Forespørsel om mer forutsigbare og trygge arbeidsvilkår

Regjeringen har foreslått å pålegge arbeidsgivere å gi et skriftlig og begrunnet svar dersom en arbeidstaker som er midlertidig ansatt eller deltidsansatt ber om en ansettelsesform med mer forutsigbare og trygge arbeidsvilkår. Arbeidsgiver plikter å besvare forespørselen innen én måned.

Retten til slikt skriftlig svar gjelder kun arbeidstaker som har vært ansatt i virksomheten i mer enn seks måneder, og som er ferdig med eventuell prøvetid. Arbeidsgiver plikter ikke å besvare en slik forespørsel dersom det har gått mindre enn seks måneder siden arbeidstakers forrige forespørsel etter bestemmelsen.

Presumpsjonsbestemmelser ved mangelfull informasjon

I rettspraksis er det allerede utviklet en form for presumpsjon (antagelse) for at et arbeidsforhold skal anses å være fast, dersom det ikke eksplisitt fremgår at det er midlertidig. Regjeringen foreslår nå

å lovfeste denne praksisen, ved å innføre en ny regel i arbeidsmiljøloven om *det skal legges til grunn fast ansettelse* hvis arbeidsgiver ikke har oppfylt forpliktelsen sin til å opplyse om at arbeidsforholdet er midlertidig, dersom ikke noe annet gjøres overveiende sannsynlig.

En lignende regel foreslås for deltidsansatte. Har ikke arbeidsgiver gitt opplysninger om stillingsomfang, skal arbeidstakers påstand om omfanget legges til grunn, dersom ikke et annet omfang gjøres overveiende sannsynlig.

Hva må arbeidsgivere gjøre?

De nye reglene vil gjelde for alle arbeidsavtaler som inngås etter at reglene trer i kraft.

For allerede inngåtte arbeidsavtaler, er det foreslått en overgangsbestemmelse om supplerende opplysningene i tråd med endringene dersom arbeidstaker ber om dette. Arbeidsgiver plikter ikke å endre allerede inngåtte arbeidsavtaler, med mindre arbeidstaker ber om dette. Arbeidsgiver skal etterkomme anmodning om endring tidligst mulig, og senest to måneder etter at slik anmodning er mottatt.

De foreslåtte endringene blir etter all sannsynlighet vedtatt. Arbeidsgivere bør allerede nå starte arbeidet med å oppdatere sine arbeidsavtaler.

De foreslåtte endringene blir etter all sannsynlighet vedtatt, og arbeidsgivere bør allerede nå starte arbeidet med å oppdatere sine arbeidsavtaler.

Gaveoverføring av aksjer utenom generasjonsskifte

Om en aksjonær gir bort aksjer som en gave, har det i utgangspunktet ingen skattemessige konsekvenser for giver, men det er ikke bare rett frem hvis aksjene har negativ inngangsverdi eller om noen har forkjøpsrett til aksjene. «Gave» til eget eller ektefelles selskap skattlegges som en skattepliktig realisasjon, og en gave kan skattemessig også bli behandlet som utbytte.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Utgangspunktet er klart: Å gi bort aksjer har ingen skattemessige konsekvenser for giver. Det gis ikke fra drag for tap og mottakeren overtar givers inngangsverdi og andre skatteposisjoner på aksjen, herunder skattemessig innbetalt kapital på aksjen. Det er imidlertid noen forhold giver bør være klar over.

Gave til eget eller ektefelles selskap

Å gi bort aksjer i et selskap som gave til sitt eget selskap er ingen egentlig gave siden aksjonæren ikke har gitt fra seg råderetten eller de økonomiske fordelene knyttet til aksjene. Slike overføringer skattlegges som skattepliktig realisasjon av aksjen og utgangsverdien settes lik omsetningsverdien av aksjene på gavetidspunktet.

Det samme gjelder hvis aksjonæren gir bort aksjene til ektefelles selskap.¹

Aksjer med negativ inngangsverdi

At aksjen har negativ inngangsverdi, innebærer at aksjonæren

skattlegges for den negative inngangsverdien, i tillegg til salgssummen, når aksjen realiseres. Det kan derfor være fristende å gi bort slike aksjer som gave, f.eks. til en ideell organisasjon.

Det finnes en rekke bindende forhåndsuttalelser der skattemyndighetene har godkjent at slike aksjer kan overføres til barns aksjeselskap i forbindelse med generasjonsskifte, uten at giver skattlegges for den negative inngangsverdien.² Felles for disse sakene har vært at det dreide seg om generasjonsskifte der virksomheten drives videre. Videre var verdien av selskapet høyere enn skattefordelen giver oppnådde.

Om slike gavetransaksjoner blir godkjent i andre tilfeller, kan være vanskelig å svare på. Dersom verdien av aksjene er lavere enn skattefordelen giver oppnår, er det nok betydelig risiko for at overføringen blir rammet av omgåelsesregelen. Når verdien av aksjene er høyere, kan dette forholde seg annerledes. Det anbefales å be skattekontoret om en bindende forhåndsuttalelse før man eventuelt vurderer å gi en slik gave.

Andre aksjonærer ønsker å benytte forkjøpsretten

I 2021 ble det avgitt en interessant bindende forhåndsuttalelse om et

tilfelle der en skattyter skulle gi aksjer som gave til en allmenntilgjengelig og ideell stiftelse.³ Øvrige aksjonærer ville imidlertid benytte forkjøpsretten til aksjene, jf. aksjeloven § 4-19.

Skattedirektoratet mente at når øvrige aksjonærer ville benytte forkjøpsretten, så innebærer det at stiftelsen ikke anses som aksjonær for skattemessige formål. Konsekvensen av det var at giver skulle tilordnes gevinsten da forkjøpsretten ble utøvd. Dette gjelder selv om salgssummen skulle tilfalle stiftelsen.

Rådet er derfor å få avklart om andre aksjonærer vil benytte forkjøpsretten før man gir aksjer i gave.

Aksjeselskapet gir gaver

Om aksjonæren kan bestemme at aksjeselskapet hans skal gi gaver, for eksempel i form av aksjer i andre selskaper uten at dette skattlegges som utbytte for aksjonæren, er litt mer komplisert. Spørsmålet er om slike gaver skal behandles som utbytte for aksjonæren siden det er aksjonæren som har besluttet utdelingen.

Det finnes imidlertid flere bindende forhåndsuttalelser der det er akseptert at et selskap kan gi gaver uten

¹ BFU 12/2017.

² BFU 12/2022, BFU 20/2021 og BFU 8/2018.

³ BFU 10/2021.

at dette blir behandlet som utbytte for aksjonæren når mottakeren er en allmenntilgjengelig stiftelse eller organisasjon mv.⁴ Dette gjelder selv om aksjonæren sitter i styret i organisasjonen eller stiftelsen.

Det avgjørende er trolig om aksjonæren eller nærstående oppnår noen spesielle fordeler (direkte eller indirekte) som følge av gaven.

⁴ BFU 23/2008, BFU 5/2009 og BFU 6/2009.

En «gave» er ikke bestandig en gave.

Inkassoregister gir bedre økonomisk oversikt

På inkassoregisteret.com kan privatpersoner få oversikt over både inkassokrav og forbrukergjeld. Brukerne kan også dele denne informasjonen med en gjeldsrådgiver fra NAV. Profesjonelle verger kan også innhente informasjon om ubetalte regninger og gjeld på vegne av sine klienter – og flere funksjoner er på vei.

Redaktør
Alf Asklund,
Revisorforeningen

Inkassoregisteret.com (altså ikke .no) ble stiftet våren 2021 av Lene Drange (daglig leder), Hallgeir Kvadsheim (styreleder), Rune Brunborg (forretningsutvikler) og Tomas Are Haavet. Mens de to førstnevnte kanskje er mest kjent fra TV-serien Luksusfellen, har Rune Brunborg blant annet vært kredittsjef i Sbanken. Tomas Are Haavet har lang erfaring som IT-leder i Sparebank 1/Fremtind.

Tjenesten er gratis å bruke for privatpersoner og innlogging skjer ved bruk av BankID. En mer

korrekt beskrivelse av tjenesten er for øvrig at den er en portal og ikke et register.

Verge-tjeneste under utvikling

– I første omgang vil det bare være mulig for profesjonelle verger å abonnere på tjenesten (prisen fastsettes i et samarbeid med profesjonelle vergers interesseorganisasjon, og etter hvert er det meningen at andre verger skal kunne få tilgang, sier Lene Drange. – Dette kan for eksempel være for noen som er verge for gamle foreldre eller har barn som fungerer litt, men som ikke helt er i stand til å ta vare på egen økonomi, sier hun.

Når du har logget deg på

Etter innlogging med BankID får du med det samme en tilbakemelding fra omtrent halvparten av inkassoselskapene i Norge om de

har noen inkassokrav på deg – eller om de ikke har noen krav. Disse første svarene kommer automatisk fra selskapene som har fått laget en integrasjonsløsning med inkassoregisteret.com. Svar fra de som ikke har integrert sine løsninger, tar gjerne noen dager og du får også beskjed om hvem som har svart.

– Pr. i dag kan du etter en tid regne med å få svar fra omkring 90 prosent av inkassoselskapene, men det kan være litt mer tilfeldig om det kommer svar fra de minste selskapene, sier Drange. Vi jobber imidlertid hele tiden med å få opp svarprosenten, sier hun, og opplyser at det jobbes med løsninger som skal gjøre det mer eller mindre automatisk å få inn svar også fra de minste selskapene, som kanskje bare har en eller to personer ansatt. ►

Henter også informasjon fra Gjeldsregisteret

Når du logger deg på inkassoregisteret.com, hentes det også inn informasjon fra Gjeldsregisteret. Det inneholder opplysninger om usikret forbruksgjeld, hovedsakelig forbrukslån og kredittkortgjeld. Finansdepartementet har for øvrig foreslått å utvide Gjeldsregisteret til også å inkludere sikret gjeld, som lån til bil og bolig.

Et godt utgangspunkt

En mest mulig fullstendig oversikt over gjelds- og inkassosituasjonen gir både skyldner og eventuelle gjeldsrådgivere et så godt som mulig utgangspunkt for å finne mulige løsninger for den som vil komme seg ut av et økonomisk utføre. Mange med økonomiske (og uoversiktlige) problemer har kanskje allerede refinansiert dyr forbruksgjeld, men har likevel opplevd å få uventede krav og inkasso i ettertid. Sannsynligheten for at det vil kunne skje, blir drastisk redusert ved bruk av inkassoregisteret.

Kan gi en gjeldsrådgiver tilgang

Etter innlogging i portalen kan brukeren gi samtykke til at en gjeldsrådgiver får tilgang til hans data fra både Gjeldsregisteret og inkassoselskapene. – Det er pr. i dag NAV sine gjeldsrådgivere som er våre største brukere i tillegg til privatpersoner. Deretter kommer profesjonelle verger og forhåpentligvis husbankansatte i første omgang, sier Drange.

Når en bruker deler informasjonen med sitt NAV-kontor, må det også søkes digitalt på nav.no om økonomisk rådgivning for at NAV eventuelt skal ta saken. Om de tar saken, er imidlertid ikke sikkert. – En del blir overrasket når de får avslag på søknad om hjelp, sier Drange.

Budsjett- og nedbetalingsfunksjon

På inkassoregisteret ligger det en budsjett- og nedbetalingsfunksjon som skal hjelpe både privatpersoner og rådgivere å forhandle med kreditorer. – Den har frem til slutten av august kun vært tilgjengelig for

En mest mulig fullstendig oversikt over gjelds- og inkassosituasjonen gir et så godt som mulig utgangspunkt for å finne mulige løsninger for den som vil komme seg ut av et økonomisk utføre.

gjeldsrådgivere for uttesting, men er nå også tilgjengelig for privatpersoner, sier Drange.

Med en oversikt over inkassosaker og annen gjeld kan en skyldner, eventuelt med hjelp fra en rådgiver, sette opp et budsjett basert på gjeldende satser og lage en nedbetalingsplan som kan sendes kreditorerne.

Engangsoppgjør eller utenrettslig løsning

Det er hovedsakelig to løsninger som foreslås for kreditorerne, et engangsoppgjør eller en utenrettslig gjeldsordning. Utkastet til retningslinjene, hvordan et forslag skal se ut og hva det skal inneholde av informasjon og dokumentasjon, er gjort med innspill fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, erfaringer fra Luksusfellen og flere inkassoselskap.

Et forslag sendes deretter via API (kode for utveksling av data mellom forskjellige systemer) til de inkassoselskapene vi har integrert med. Det lages også et kreditorrom (et digitalt rom) hvor det er mulig å se

hvilke kreditorer som har takket ja til forslaget og informasjon om hvordan kreditorer eventuelt kan be om endringer av forslaget.

Planene videre

Lene Drange forteller at de de har mange planer for videreutvikling av portalen. Blant annet ser vi på hvordan vi kan lage ulike brukergrensesnitt avhengig av behovet hos den enkelte – fra de som bare ønsker å ta en liten sjekk til dem som helt har mistet oversikten over sin økonomi.

Vi har også planer om å åpne for at selskaper skal kunne få en oversikt over forfalte krav som er gått til inkasso. Dette kan være større selskaper med mange filialer eller datterselskaper som ønsker å få med seg «bortkomne» fakturaer.

Helt stikkordsmessig kan det sies at det jobbes med en funksjon for rådgivere i Husbanken (igangsatt pilotprosjekt), flere funksjoner for privatpersoner, tilgang til dødsbo, kompetansemøduler med veiledning m.fl.

Vi følger med i spenning!

Tollbehandlingen blir digital

Digital tollbehandling betyr at det tas i bruk moderne teknologi og digitalt verktøy for å effektivisere og forbedre tollprosessene. Prosesser som tidligere var manuelle og papirbaserte erstattes med elektroniske løsninger for å forenkle handel over landegrensene og redusere administrativt arbeid.

Rådgiver avgift
Camilla Brunfelt,
Revisorforeningen

Du har kanskje oppdaget kvoteappen?

I sommer har mange vært på ferie i utlandet og kjøpt varer som de tar med seg inn i landet. Som ferierende kjenner du sikkert til at vi har ulike taxfree-kvoter, det vil si tillatt mengde alkohol, tobakk og andre varer som kan tas med inn i landet uten at det betales avgifter. Toll-etaten har utviklet en kvoteapp som gir deg anledning til å regne ut kvoten, og betale for varer du har tatt med ut over tillatt taxfree-kvote. Når du har betalt i kvoteappen, kan du passere grensen på «grønt».

Kvoteappen er et eksempel på en digital løsning som erstatter manuelle papirbaserte løsninger. Med kvoteappen er fortolling av varer tatt med som reisegods gjort digital. Kvoteappen gjør det enkelt og effektivt å fortolle inn varer.

Digitoll for næringslivet

Næringslivet står for de største mengdene av varer som tas inn til eller utføres fra Norge og volumet øker stadig. Inn- og utførsel av varer krever ulike prosesser for at tollbehandlingen skal bli riktig. Den som innfører eller utfører varer, har omfattende informasjonsplikt overfor tolletaten.

Digitoll betyr at alle informasjonsplikter om grensekryssende vareførsel skal oppfylles digitalt, før

eller senest ved ankomst til grensen. Næringsdrivende kan ta i bruk Digitoll allerede nå, og i løpet av mars 2025 skal all informasjonsflyt i forbindelse med grensepassering skje i Digitoll. Hensikten er blant annet å forenkle og effektivisere grensepasseringen.

For transport av varer på vei betyr Digitoll at informasjon om varene, transporten og fører sendes Toll-etaten før bilen ankommer grensen. Toll-etaten benytter informasjonen til å vurdere om alt er i orden. Når alt er i orden, kan fører ta varene til landet uten å måtte stoppe på grensen. Fører kan passere grensen på «grønt».

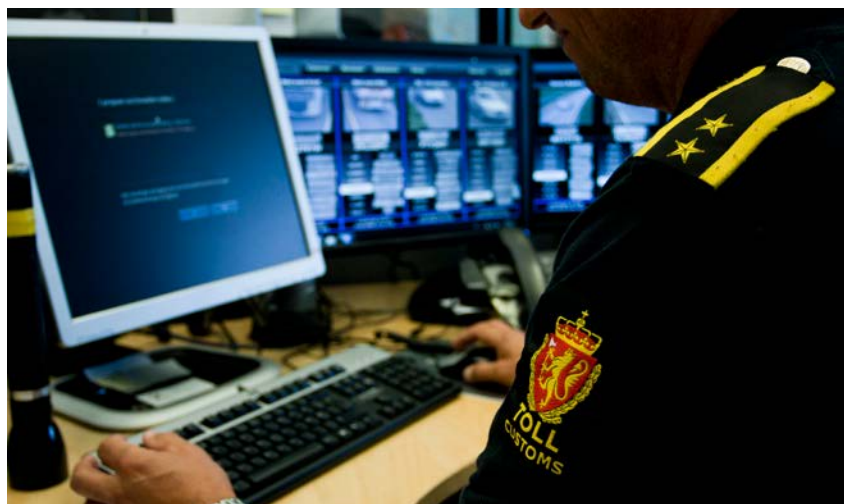
Hvordan komme i gang med Digitoll?

For å kunne benytte Digitoll må virksomheten registrere seg som digital samhandler. Søknadsskjema ligger på nettsiden til Toll-etaten (Toll.no). Virksomheten gis da tilgang til grensesnittet som skal brukes til å sende informasjon til Toll-etaten. For å kunne benytte løsningen må virksomheten bli

autentisert. Meldingsutvekslingen med Toll-etaten foregår ved hjelp av såkalte API'er som gjør det mulig for virksomheten å sende informasjon direkte fra eget fagsystem til Toll-etatens system. Toll-etaten må derfor foreta en kontroll av at virksomheten er den den oppgis å være før den får tilgang til portalen. Virksomheten vil få et virksomhets-sertifikat.

Direktekjøringsordningen avvikles

Med Digitoll avvikles direktekjøringsordningen. Direktekjøringsordningen betyr at varene kan fortolles inntil ti dager etter grensepassering. Ordningen har forenklet grensepasseringen og forkortet tiden brukt på grensen. Med Digitoll skal fortollingen skje før varene passerer grensen, og det skal dermed ikke lenger være behov for direktekjøringsordningen. Ordningen er derfor planlagt utfaset fra mars 2025. Frem til da må virksomheter som skal innføre varer, gjøre tilpasninger som gjør at de kan bruke den digitale løsningen.

Digital tollbehandling erstatter manuelle og papirbaserte prosesser.

Fremveksten av profesjonell, målrettet digital svindel

Svindlere i dagens digitale hverdag blir stadig mer profesjonelle og gjennomfører stadig mer avanserte svindelkampanjer. Med nye svindelmetoder og målrettede svindelkampanjer kan det være vanskelig for virksomheter å oppdage svindelforsøk før det er for sent.

Advokatfullmektig
Lars Landvik Isaksen,
Intility

Sterk økning i svindelforsøk

Skiftet til den digitale hverdagen har ført med seg en sterk økning i svindelforsøk, og utviklingen synes ikke å stoppe. DNB¹ kan fortelle at de har sett en økning på 45 prosent i antall svindelforsøk som de har behandlet i 2022 sammenlignet med 2021. Sammenlignet med 2020 er økningen på 1000 prosent. Finanstilsynet² har rapportert om færre angrep på finansiell infrastruktur i 2022, men mener likevel at omfanget av digital kriminalitet med konsekvenser for finanssektoren synes å øke.

Målrettede svindelkampanjer

Tidligere kunne mange svindelforsøk være enkle å oppdage fordi de ofte gikk bredt ut til et stort omfang ofre i håp om at noen lot seg lure. I dag er svindlere gjerne mer tålmodige og gjennomfører svindelkampanjer mot målrettede virksomheter. Denne formen for avansert målretting innebærer at svindlerne bruker mye tid og ressurser på å analysere ofrene gjennom å samle informasjon fra offentlige kilder, sosiale medier og tidligere

datalekkasjer. Enkelte svindlere benytter også avanserte teknikker for å forsøke å bryte seg inn i svindelofferets datasystemer og kommunikasjonskanaler for å analysere virksomheten fra innsiden. Svindlerne benytter deretter den innsamlede informasjonen og deres forståelse om virksomheten på et senere tidspunkt for å utforme overbevisende svindelkampanjer direkte rettet mot virksomheten.

Troverdig kommunikasjon og virksomhetstilpasset innhold

Svindelforsøk krever at svindlerne tar kontakt med svindelofferet, gjerne via e-post eller på telefon. Innholdet i kommunikasjonen er blitt mer profesjonalisert og svindlere både prater og skriver flytende norsk og engelsk med terminologi tilpasset bransjen offeret opererer i. Gjennom å lære og å forstå offeret før de tar kontakt, vil svindlerne også kunne utforme svindelkampanjer med innhold spesielt tilpasset virksomheten. Dette gjør at troverdigheten i kommunikasjonen og innholdet som presenteres styrkes, samtidig som det er vanskeligere å avdekke svindelforsøkene.

I tillegg til at innholdet i kommunikasjonen virker troverdig, kan kommunikasjonskanalen svindlerne benytter fremstå troverdig. Svindlere kan opprette falske e-postkontoer som etterligner reelle kontakter eller samarbeidspartnere, eller de kan foreta såkalt kapring av e-postadresser eller telefonnumre hvor de kamuflerer sin egentlige

e-postadresse eller telefonnummer bak en legitim e-postadresse eller et norsk telefonnummer («spoofing»). En annen kjent metode for å opprette tilsynelatende legitim kontakt med offeret på, er at svindlerne benytter ekte e-postkontoer som de har kompromittert. For eksempel kan de ha kompromittert e-postkontoen til en kollega eller en samarbeidspartner som offeret er kjent med og gjennomføre svindelforsøket gjennom denne legitime kommunikasjonskanalen.

Nøyaktig kopi av legitime nettsider

Det er enklere enn noen gang å utforme nøyaktige kopier av legitime nettsider. Svindlere har mulighet til nøye å gjenskape design og funksjoner som en legitim nettside har. Ved å analysere hvilke nettsider som en bruker ofte besøker i sin arbeidshverdag, kan de gjenskape nettsider brukeren er godt kjent med og forsøke å navigere dem til den falske nettsiden gjennom troverdig kommunikasjon. Dette kan oppleves som en tilsynelatende autentisk opplevelse for brukeren. Målet med disse nettsidene er ikke sjeldent å lure brukeren til å gi fra seg innloggingsdetaljer som svindlerne deretter bruker for å tilegne seg sensitiv virksomhetsdata eller penger. For eksempel kan svindlerne utnytte kjente innloggingsider som interne intranettsider, webapplikasjonsportaler, virksomhetens nettbank eller Altinn.

1 www.dnb.no/dnbnyheter/no/samfunn/dnb-deler-funn-om-okonomisk-kriminalitet

2 www.finanstilsynet.no/contentassets/fbbc7ef2a0c9499fbb6fa68867ad697c/risiko-og-sarbarhetsanalyse-2023.pdf

Utnyttelse av tredjepartsrelasjoner

Mange virksomheter samarbeider med flere tredjeparter og har lange leverandørkjeder. Svindlere kan forsøke å utnytte disse relasjonene på flere måter. En måte er at svindlerne utgir seg for å ringe fra virksomhetens IT-leverandør, mens en annen er at svindlerne forfalsker fakturaer fra en leverandør som virksomheten akkurat har inngått avtale med. DNB³ har meldt om at flere virksomheter har vært utsatt for svindelforsøk i forbindelse med revisorbytte. Svindlerne følger med på kunngjøringer om endringer i Brønnøysundregistrene og tar deretter kontakt med virksomheten hvor de utgir seg for å være virksomhetens nye revisor. Dette kan fremstå som en troverdig henvendelse ettersom det ikke er usannsynlig at virksomheter blir kontaktet av ny revisor.

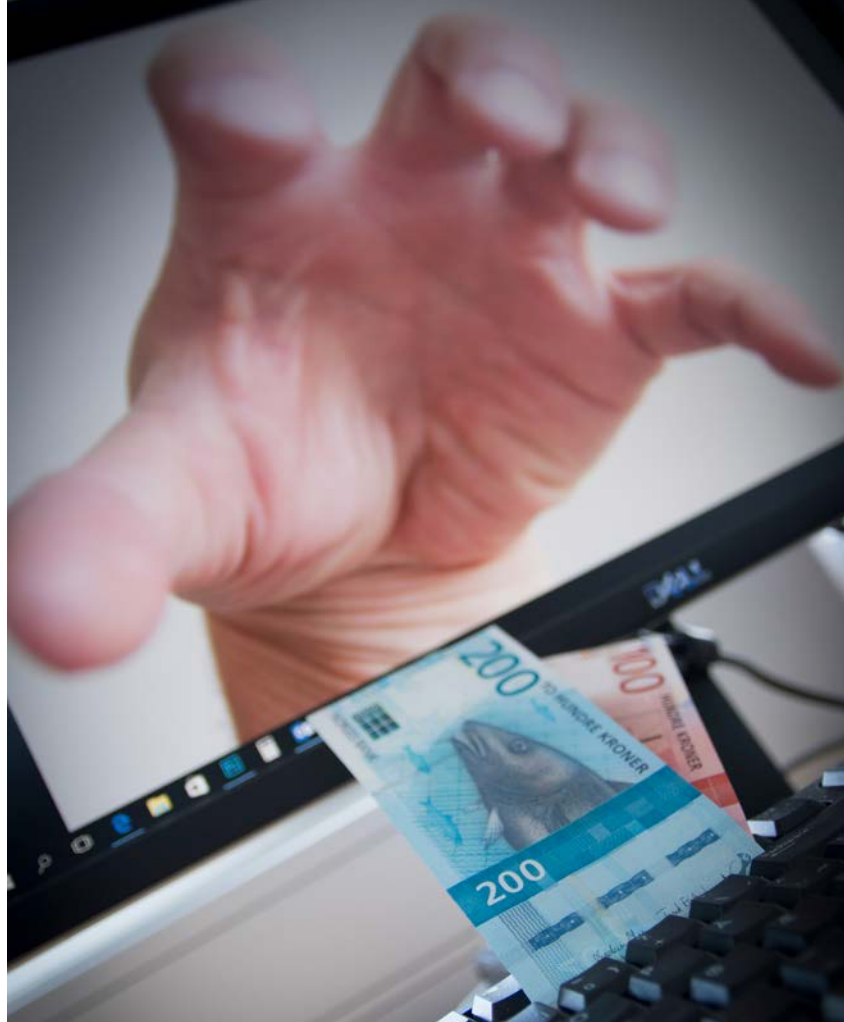
Datasystemer er utsatt

I dagens digitale hverdag er virksomheters datasystemer særlig utsatt. Svindlere forsøker å utnytte sårbarheter i virksomheters datainfrastruktur eller forsøker å kompromittere ansattes brukerkontoer for å tilegne seg uautorisert tilgang til virksomhetens datasystemer. Særlig brukerkontoer med tilganger til virksomhetens datasystemer er utsatt, ettersom kompromittering av disse kan gi svindlerne tilgang til virksomhetens data. Ved å trenge inn i virksomheters datasystemer kan svindlerne tilegne seg virksomhetskritisk informasjon eller presse virksomheter til å betale løsepenger. Dette kan også skade virksomheters omdømme og renommé.

Dagens digitale hverdag stiller krav til sikkerhet og bevissthet

Med profesjonaliseringen av svindlernes svindelmetoder og målrettede svindelkampanjer, stilles det økte krav til virksomheters datasikkerhet og ansattes bevissthet. Virksomheter må kontinuerlig arbeide med å opprettholde robust datasikkerhet, samt forbedre sin evne til å

³ www.dnb.no/dnbnyheter/no/samfunn/bedrifter-er-under-phishing-angrep

Gjennom å lære og å forstå offeret før de tar kontakt, vil svindlere kunne utforme svindelkampanjer med innhold spesielt tilpasset virksomheten.

oppdage og håndtere svindelforsøk. Å skape en kultur av bevissthet blant ansatte, der de opplæres til å identifisere potensielle risikofaktorer og rapportere mistenkelig akti-

vitet, spiller en viktig rolle i å beskytte virksomhetskritisk informasjon og datasystemer mot stadig mer profesjonaliserte og målrettede svindelkampanjer.

TIPS

- Sørg for kontinuerlig opplæring og bevisstgjøring rundt svindel internt i virksomheten, og oppfordre alle ansatte til å rapportere mistenkelig aktivitet.
- Verifiser identiteten til de du kommuniserer med for å sørge for at du prater med rette vedkommende.
- Kontroller e-postkommunikasjon for eksempel ved bruk av e-postfiltreringstjenester, og vær skeptisk til e-poster som ber deg oppgi sensitiv informasjon eller trykke på lenker.
- Besøk heller nettsider direkte enn å trykke på lenker du får tilsendt.
- Etabler interne godkjennelsesprosesser for handlinger som innebærer at virksomheten gir fra seg virksomhetskritisk informasjon eller skal gjennomføre større betalinger.
- Implementer sterk autentisering (multifaktor) og tilgangskontroll til virksomhetens datasystemer.
- Ha gode rutiner for sikring og oppdatering av datasystemer og programvare for å tette kjente sårbarheter.
- Vær forberedt og tren på ulike scenarier der virksomheten har blitt rammet av et angrep.

Noen skattemyheter fra revidert nasjonalbudsjett

Revidert nasjonalbudsjett, som ble fremlagt i mai, er vedtatt med noen få endringer i skattereglene:

Den skattefrie satsen ved overnatting på hybel uten koke-muligheter eller på pensjonat eller brakke, øker fra kr 177 til kr 250 pr. døgn. Samtidig øker satsen for langtransport-sjåfører fra kr 300 til kr 350 pr. døgn. Endringen skjer med virkning fra 1. september 2023.

Pensjonsskattefradraget, kr 32 825 for 2023, avtrappes når pensjonsinntekten overstiger visse inntektsintervaller. Innslagspunktet for nedtrapping av pensjonsskattefradraget i trinn 1 (fradraget reduseres med 16,7 prosent) økes fra 219 950 til 246 800 kroner. Innslagspunktet i trinn 2 (fradraget reduseres med seks prosent) øker fra 331 750 til 373 650 kroner. Endringen har virkning for hele inntektsåret 2023. Økningene innebærer at det ikke betales skatt på pensjon opp til ca. kr 250 350.

Endrer innsendingsmetode for Skattemeldinger i 2024

Fra 2024 vil det være obligatorisk for alle selskaper å sende inn skattemeldingen for inntektsåret 2023 ved hjelp av et regnskaps- eller årsoppgjørprogram. Dette gjelder også ansvarlige selskaper som må sende inn selskapsoppgave.

Vil tillate innleie til kortvarige arrangementer

Innstramningen i reglene for innleie av arbeidstakere har ført til at det ikke er anledning til å leie inn arbeidstakere til arbeid av midlertidig karakter. Innstramningen får betydning for kultur og idrettssektoren som ofte har behov for arbeidskraft til kortvarige arrangementer.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslår at innleie fra bemanningsbyrå til arrangementer likevel skal tillates for enkelte arbeidstakere.

Det er også laget en veileder for innleie av arbeidskraft som finnes på nettsidene til Arbeids- og inkluderingsdepartementet (regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-innleie-av-arbeidskraft/id2987562/).

Vil avvikle brukthandelloven

Det er sendt på høring et forslag om å avvikle brukthandelloven. Alternativt foreslås det å innsnevre lovens virkeområde til enkelte varegrupper.

Bakgrunnen for dette er at loven ikke er et treffsikkert virkemiddel for å forebygge heleri, at den pålegger næringslivet uforholdsmessig store administrative byrder og at den praktiseres vilkårlig og er til hinder for utviklingen av nye sirkulære, grønne forretningsmodeller.

Dagens regelverk for brukthandel stiller også en rekke krav til butikker som selger brukt. Samtidig omfattes ikke digitale markedsplasser som FINN og Facebook av brukthandelsregelverket.

Skal du kjøpe eller selge en bedrift, trenger hjelp med regnskap og skatt/avgift eller planlegger generasjonsskifte? Vi har kompetansen.

Revisjon og attestasjonstjenester

- Ekstern (finansiell) revisjon
- Borevisjon
- Attestasjoner til myndigheter

Regnskap og økonomi

- Regnskap, herunder IFRS
- Forretningsførsel
- Finansiering og budsjettering
- Management for Hire (regnskap- /økonomi, controller og lignende)

Skatt- og avgiftstjenester

- Bedriftsbeskatning
- Personbeskatning
- Incentivordninger
- Merverdiavgift
- Internasjonal skatt
- Generasjonsskifte
- Expatriate tjenester

Transaksjonsstøtte

- Fusjon/fisjon/børsnotering
- Restruktureringer
- Due diligence (finansiell, skatt og avgift)
- Verdsattelser
- Sakkyndig redegjørelser

Rådgivning

- Strategi og analyse
- Prosjekter
- Risikostyring og intern kontroll
- Prosessforbedring
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
- Gransking og misligheter
- Management for Hire
- People & Culture

* For noen av tjenestene er det uavhengighets regler i revisorloven som kan begrense omfanget og innholdet i vår bistand til egne revisjonsklienter.

Returadresse:
Grant Thornton
Revisjon AS
Kirkegata 15
0153 Oslo

Din samarbeidspartner innen revisjon,
regnskap, skatt og rådgivning
- et kunnskapshus i vekst.

Grant Thornton Revisjon

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: oslo@no.gt.com

Grant Thornton Økonomiservice

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: grant@no.gt.com

Grant Thornton Consulting

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: consulting@no.gt.com

Grant Thornton Law Advokatfirma

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: grant@no.gt.com